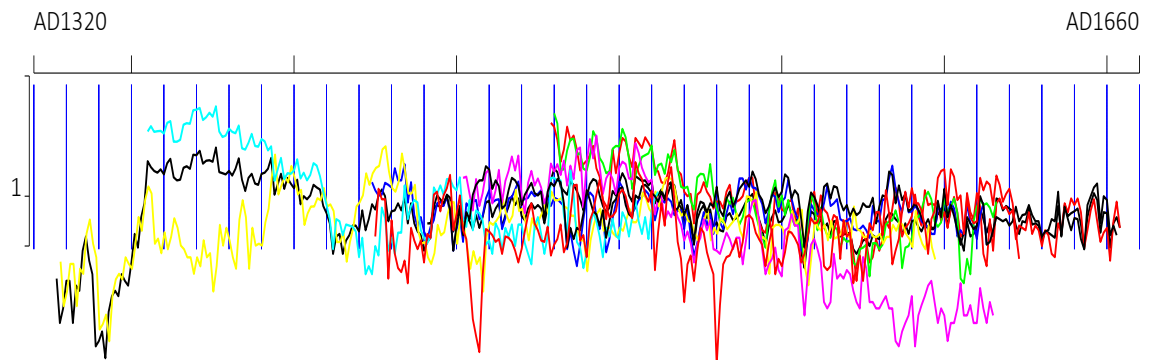

Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra stokke i stolpehus på Skjeggedal 820, Åmli kommune, Agder fylke, Norge

NNU Rapport 30 – 2023

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Årringskurver fra Skjeggedal 820. Den sorte markerer den beregnede
middelkurve.

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Agder fylke

Skjeggedal 820

Åmli kommune
Gnr/Bnr: 1/3

Koordinater: 58.75397 N, 8.12558 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Agder fylkeskommune og Nationalmuseet

Prøver er udtaget af Rolf Einar Huus.

Træart: fyrretræ (*Pinus sylvestris*).

Undersøgt af: Niels Bonde, Claudia Baittinger og Magnus Hjorth
Jørgensen
NNU j. nr.: A9833, juli 2023.

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Se endvidere Agder fylkeskommunes oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <https://agderfk.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4426ccc94a764da08c59a313aff22b29>

stolpehus

Der er undersøgt ti prøver fra 10 stokke/emner. Alle af fyrretræ (*Pinus sylvestris*).

Alle er udtaget som borekerner (se vedhæftede feltrapport).

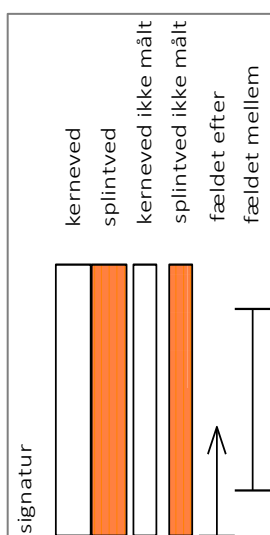
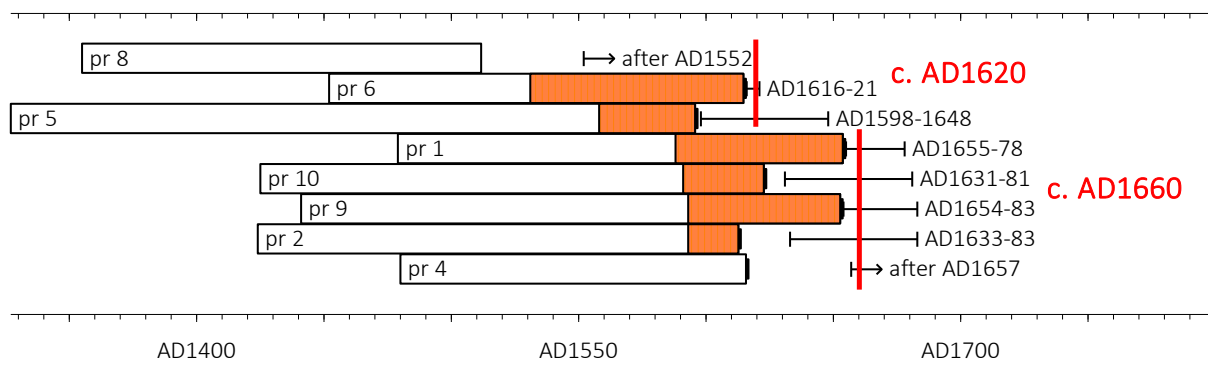
Der er konstateret splintved på seks prøver.

Antallet af årringe i de undersøgte prøver varierer mellem 41 og 213.

Otte prøver er dateret

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

stolpehus - Skjeggedal 820 - Åmli kommune

Dateringsdiagram der angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala med angivelse af yngste, bevarede årring samt beregnede **fældningstidspunkt** for træerne, som de daterede prøver stammer fra. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. Der er konstateret splintved på seks af de daterede prøver.

Tolkning:

Tre prøver (5 – 6 – 8) stammer fra træer, der er fældet i begyndelsen af det 17. århundrede (c. AD1620)

Fem prøver stammer fra træer, der er fældet i midten af 1600-tallet (c. AD1660)

Middelkurve

Årringskurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve n496m001 på 328 år, som dækker perioden AD1327 - 1654.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund- og referencekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge. (se tabel)

Referencer:

Anvendt splintstatistik for fyrretræ: ca.40 – 90.

For *t*-værdi: Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne udviklede grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af NTNU Vitenskapsmuseet Nasjonallaboratoriene for datering, Trondheim.

kurver	-	-	N496m001	
-	start	dates	AD1327	
-	dates	end	AD1654	
aam01	AD1254	AD1744	11.69	N Aust Agder indenlands Setesdal
Aam02	AD1487	AD1837	0.50	N Aust Agder kystnær
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	10.93	N Aaseral 113 timber
VA_2011_3	AD1223	AD1879	11.10	N Vest-Agder m Aaseral
V AuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	7.80	N Vest-Agder minus Aaseral

Tabel: Absolut datering. *t*-værdier for kryds-datering af middelkurven med grund- og referencekurver. For *t*-værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurve

Mean sequence - N496m001

Dated AD1327 to AD1654

Contains the following files

N4960019.d dated AD1479 to AD1654 of type R 66 N
 N4960029.d dated AD1424 to AD1613 of type R 20 N
 N4960049.d dated AD1480 to AD1616 of type R 0 N
 N4960059.d dated AD1327 to AD1596 of type R 38 N
 N4960069.d dated AD1452 to AD1615 of type R 84 N
 N4960089.d dated AD1355 to AD1512 of type R 0 N
 N4960099.d dated AD1441 to AD1653 of type R 60 N
 N4960109.d dated AD1425 to AD1623 of type R 32 N

Katalog over undersøgte prøver

N4960019

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 1
Raw Ring-width PISY data of 176 years length
Dated AD1479 to AD1654
66 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 99.80 Sensitivity 0.19
Interpretation: AD1655-78

N4960029

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 2
Raw Ring-width PISY data of 190 years length
Dated AD1424 to AD1613
20 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 86.07 Sensitivity 0.16
Interpretation: D1633-83

N4960031

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar a+c pr 3
Raw Ring-width PISY data of 101 years length
Undated; relative dates - 1 to 101
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 109.11 Sensitivity 0.24

N4960049

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 4
Raw Ring-width PISY data of 137 years length
Dated AD1480 to AD1616
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 104.80 Sensitivity 0.17
Interpretation: after AD1657

N4960059

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 5
Raw Ring-width PISY data of 270 years length
Dated AD1327 to AD1596
38 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 57.75 Sensitivity 0.19
Interpretation: AD1598-1648

N4960069

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 6
Raw Ring-width PISY data of 164 years length
Dated AD1452 to AD1615
84 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 75.23 Sensitivity 0.21
Interpretation: AD1616-21

N4960079

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 7
Raw Ring-width PISY data of 41 years length
Undated; relative dates - 1 to 41
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 212.29 Sensitivity 0.14

N4960089

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 8
Raw Ring-width PISY data of 158 years length
Dated AD1355 to AD1512
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 120.46 Sensitivity 0.18
Interpretation: after AD1552

N4960099

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 9
Raw Ring-width PISY data of 213 years length
Dated AD1441 to AD1653
60 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 89.92 Sensitivity 0.16
Interpretation: AD1654-83

N4960109

A9833 Skjeggedal 820 stolpehus omfar pr 10
Raw Ring-width PISY data of 199 years length
Dated AD1425 to AD1623
32 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 70.72 Sensitivity 0.25
Interpretation: AD1631-81

**FELTRAPPORT
BYGNINGSVERN I AGDER**

Dendrokronologisk objekt:	Stoppehus Skjeggedal 820 11-2023REH
Fylke:	Agder
Kommune:	Åmli
Gnr/Bnr:	1/3
Prøvene tatt av:	Rolf Einar Huus
Dato for prøvetaking:	01.12.2023
Koordinater	58,75397°N 8,12558°Ø

Prøve Nr:	Etg / ev del av hus	Rom/Bygn del.	Del.	Sted på del.	Bark. Bast Ja/Nei	Be- arb. Ja/Nei.	Kommentar.
1	1	Omfar 3 a-d		H side av dør		ja	
2	1	Omfar 4 a-d		H side av dør		ja	
3	1	Omfar 3 d-c		I nov c		ja	
4	1	Omfar 3 a-d		V side av dør		ja	
5	1	Omfar 1 a-d		H side av dør i mosegrop		ja	
6	1	Omfar 3 a-b		1m fra nov a i mosegrop		ja	
7	1	Omfar 4 b-c		I nov c		ja	
8	1	Omfar 5 b-c		I nov c		ja	
9	1	Omfar 4		Rett over dør		ja	
10	1	Omfar 4 a-b		M midtvegg		ja	
11							
12							
13							
14							
15							

16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							

